

ЗМІНИ ДО ПИТАНЬ ПІДГОТОВКИ ТА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ НАУКОВИХ СТУПЕНІВ

(відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від **19 травня 2023 року** №502 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів»)

Зміни у законодавстві з питань підготовки здобувачів ступеня доктора філософії

*Уряд затвердив новий **Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти і наукових установах, а також вніс зміни до порядків присудження ступеня доктора філософії і позбавлення наукового ступеня доктора наук.***

Постанова Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023р. №502

«Про внесення змін до деяких Постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів»

документа Зміст документа Пошук у тексті Текст для друку

КАБІNET МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від 19 травня 2023 р. № 502
Київ

**Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів
України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових
ступенів**

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Внести до постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів зміни, що додаються.
2. Ця постанова набирає чинності з дня її опублікування, крім підпункту 2 пункту 1, пункту 3 змін, затверджених цією постановою, які набирають чинності з 1 січня 2024 року.

Прем'єр-міністр України

Д. ШМИГАЛЬ

Інд. 73

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 19 травня 2023 р. № 502

**ЗМІНИ,
що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України з
питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів**

1. У постанові Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. [№ 261](#) “Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)” (Офіційний вісник України, 2016 р., № 29, ст. 1164; 2019 р., № 30, ст. 1061):

1) [пункт 2](#) постанови викласти в такій редакції:

“2. Установити, що підготовка кандидатів та докторів наук, розпочата до 1 вересня 2016 р., здійснюється закладами вищої освіти та науковими установами відповідно до законодавства, що діяло до набрання чинності Законом України від 1 липня 2014 р. [№ 1556-VII](#) “Про вищу освіту”.”;

2) [Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти \(наукових установах\)](#), затверджений зазначеною постановою, викласти в такій редакції:

“ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 23 березня 2016 р. № 261
(в редакції постанови Кабінету Міністрів України
від 19 травня 2023 р. № 502)

**ПОРЯДОК
підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії
та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових
установах)**

Загальна частина

1. Цей Порядок визначає механізм підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та здобувачів наукового ступеня доктора наук (далі - здобувачі).

2. Терміни, що вживаються у цьому Порядку, мають таке значення:

ад’юнктура - система організаційно-освітньо-наукового забезпечення підготовки здобувачів ступеня доктора філософії у вищих військових навчальних закладах, закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти/наукових установах (далі - заклади) на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з метою оволодіння ними освітньо-науковою програмою;

аспірантура - система організаційно-освітньо-наукового забезпечення підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти у закладі вищої освіти/науковій установі (далі - заклад) з метою оволодіння ними освітньо-науковою програмою;

довідка про виконання освітньо-наукової програми - документ, який містить інформацію про результати навчання здобувача, назви дисциплін, отримані ним оцінки і здобуту ним кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі - ЄКТС);

ПУНКТИ ПОСТАНОВИ, ЯКІ НАБИРАЮТЬ ЧИННОСТІ З 19 ТРАВНЯ 2023 РОКУ (З ДНЯ ЇЇ ОПУБЛІКУВАННЯ)

п.1, підпункт 1. Установити, що підготовка кандидатів та докторів наук, розпочата до 1 вересня 2016 р., здійснюється закладами вищої освіти та науковими установами відповідно до законодавства, що діяло до набрання чинності Законом України від 1 липня 2014 р. [№ 1556-VII](#) «Про вищу освіту»

п.2. Порядок присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 № 1197 «Деякі питання присудження (позбавлення) наукових ступенів»

(Офіційний вісник України, 2021 р., № 92, ст. 5973), доповнити розділом

«Добровільна відмова від наукового ступеня».

Відповідно до змін особа, яка має науковий ступінь, може добровільно відмовитися від відповідного наукового ступеня, подавши до МОН заяву в довільній формі, засвідчену нотаріально.

Протягом десяти робочих днів з дня надходження заяви МОН скасовує рішення відповідної ради та визнає диплом недійсним, про що видається наказ, який розміщується на офіційному веб-сайті МОН.

Ця постанова набирає чинності з дня її опублікування, крім підпункту 2 пункту 1, пункту 3 змін, затверджених цією постановою, які набирають чинності з 1 січня 2024 року.

ПУНКТИ ПОСТАНОВИ, ЯКІ НАБИРАЮТЬ ЧИННОСТІ З 01 СІЧНЯ 2024 РОКУ

П.1, підпункт 2 постанови Кабінету Міністрів України
від 23 березня 2016 р. № 261
(в редакції постанови Кабінету Міністрів України
від 19 травня 2023 р. № 502)

**Порядок підготовки здобувачів вищої освіти
ступеня доктора філософії та доктора наук у
закладах вищої освіти (наукових установах)**

Викладено у новій редакції

ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ТА ДОКТОРА НАУК У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ (НАУКОВИХ УСТАНОВАХ) *

Додано новий ГЛОСАРІЙ з визначенням термінів, які вживаються у Порядку

АСПРАНТУРА - система організаційно-освітньо-наукового забезпечення підготовки **здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо- науковому) рівні вищої освіти** у закладі вищої освіти/науковій установі з метою **оволодіння ними ОНП**

ДОВІДКА ПРО ВИКОНАННЯ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ – документ, який містить інформацію про результати навчання здобувача, назви дисциплін, отримані ним оцінки і здобуту ним кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі - ЄКТС);

ЗДОБУВАЧ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ПОЗА АСПРАНТУРОЮ - особа, яка професійно провадить наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи і здобуває вищу освіту ступеня доктора філософії у цьому закладі поза аспірантурою (ад'юнктурою) шляхом виконання відповідної ОНП та публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді

ДОКТОРАНТУРА - система організаційно-наукового забезпечення підготовки **здобувачів наукового ступеня доктора наук** з метою **завершення докторських дисертацій**

ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ТА ДОКТОРА НАУК У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ (НАУКОВИХ УСТАНОВАХ) *

Додано новий ГЛОСАРІЙ з визначенням термінів, які вживаються у Порядку

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН АСПІРАНТА, здобувача ступеня доктора філософії поза аспірантурою – документ, що визначає послідовність та форму засвоєння аспірантом та здобувачем ступеня доктора філософії поза аспірантурою освітніх компонентів освітньо-наукової програми з метою оволодіння ним компетентностей відповідно до 8 рівня Національної рамки кваліфікацій;

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН НАУКОВОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА – документ, що визначає зміст, строки виконання та обсяг етапів і завдань наукової роботи здобувача;

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА НА ТРЕТЬОМУ (ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ) РІВНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ – єдиний комплекс освітніх (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо) та наукових (проведення наукового дослідження, написання наукових публікацій, виступи на конференціях тощо) компонентів, спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, підготовки та публічного захисту дисертації, що дає право на отримання визначеної кваліфікації;

НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО (КОНСУЛЬТУВАННЯ)

до 01.01.2024

На здійснення наукового керівництва роботою над дисертацією одного аспіранта науковому керівникові відводиться щороку 50 академічних годин навчального навантаження

з 01.01.2024 року

50 академічних годин навчального навантаження переноситься до норм часу наукової роботи, встановлених закладом для науково-педагогічних працівників (у межах основного навантаження — для наукових працівників.

НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО (КОНСУЛЬТУВАННЯ)

- Доктор наук - не більше **п'яти здобувачів** (у тому числі не більше **трьох** здобувачів наукового ступеня доктора наук)
- Доктор філософії (кандидат наук) - не більше **трьох** здобувачів
- Науковий керівник призначається аспіранту **протягом місяця** з дати наказу керівника закладу про зарахування

НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО (КОНСУЛЬТУВАННЯ)

УМОВИ ЗМІНИ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА:

- припинення трудової діяльності в Університеті;
- неспроможності виконувати свої повноваження;
  - невиконання своїх обов'язків,
- відмова надавати висновок за результатами наукового керівництва;
- прийняття в установленому порядку рішення про позбавлення права участі в підготовці та/або атестації наукових кадрів;
- притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності відповідно до законодавства;
- спільне бажання наукового керівника і здобувача та ін.

ПЕРЕВЕДЕННЯ

ПЕРЕВЕДЕННЯ ДО ІНШОГО ЗАКЛАДУ, ЯКЩО ЗАКЛАД НЕ МАЄ АКРЕДИТОВАНОЇ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ІЗ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧА, АБО В МЕЖАХ ОДНОГО ЗАКЛАДУ

УМОВИ ПЕРЕВЕДЕННЯ:

- переведення на інші умови фінансування (*бюджет – контракт*);
- переведення на акредитовану освітньо-наукову програму з іншої спеціальності;
- пріоритетне право на місця державного (регіонального) замовлення мають аспіранти, які навчалися за державним замовленням (у разі наявності місць);
- переведення здійснюється в межах ліцензованого обсягу закладу;
- забороняється переведення на першому році навчання.

ВІДРАХУВАННЯ, ПОНОВЛЕННЯ

З 01.01.2024 року:

П.29. Здобувачі, які були відраховані із закладу вищої освіти до завершення навчання за відповідною освітньо-науковою програмою, можуть бути поновлені на навчання у цьому закладі в межах ліцензованого обсягу.

(за умови наявності залишку нормативного строку навчання в аспірантурі не менш ніж дев'ять місяців)

ЗАВЕРШЕННЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

СТАНОМ НА СЬОГОДНІ

**Підготовка аспірантурі
завершується** наданням
висновку про наукову новизну,
теоретичне та практичне значення
результатів дисертації (перший
етап захисту).

ДОСТРОКОВИЙ ЗАХИСТ

З 01.01.2024 року

П.28

**Підготовка в аспірантурі
завершується** отриманням
диплома доктора філософії після
публічного захисту дисертації в
разовій спеціалізованій
вченій раді

12. .... у разі дострокового захисту дисертації **відраховується** з аспірантури (ад'юнктури) або докторантури з дати набрання чинності наказом закладу про видачу диплома доктора філософії або після набрання чинності наказом МОН про затвердження рішення спеціалізованої вченої ради з присудження наукового ступеня доктора наук та видачу диплома доктора наук відповідно до законодавства з отриманням одноразової виплати в сумі залишку стипендії, передбаченої у бюджеті закладу на відповідний рік підготовки.

ТЕРМІНИ ЗАХИСТУ ДИСЕРТАЦІЇ ВИПУСКНИКАМИ АСПІРАНТУРИ

вилучено

12. Здобувач за наявності поважних причин (за станом здоров'я, сімейними обставинами тощо) за письмовою заявою має право на отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації та проведення захисту дисертації в разовій раді протягом ДВОХ РОКІВ після відрахування з аспірантури.

! ЗАХИСТИ ДИСЕРТАЦІЙ ВИПУСКНИКАМИ АСПІРАНТУРИ 2023 РОКУ ТА МИНУЛИХ РОКІВ МАЮТЬ ВІДБУТИСЯ ДО НАБРАННЯ ЧИННОСТІ ЦІЇ ПОСТАНОВИ (ДО 01.01.2024 РОКУ)

29. Особа, яка була **ВІДРАХОВАНА** із закладу у зв'язку із завершенням навчання за відповідною освітньо-науковою програмою без захисту дисертації, може **вступити до закладу повторно**.

ЗАВЕРШЕННЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

25. Стан підготовки дисертації здобувача до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників).

Доповнено

Не пізніше ніж протягом дев'яти місяців до завершення нормативного строку навчання за акредитованою освітньо-науковою програмою здобувач:

1) отримує довідку про виконання освітньо-наукової програми і висновок наукового керівника (керівників) з оцінкою роботи здобувача у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану;

2) звертається до структурного підрозділу закладу, що виконує відповідну освітньо-наукову програму та здійснює підготовку здобувача, з письмовою заявою про отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. До заяви додаються дисертація в друкованому вигляді та електронній формі, наукові публікації (або їх копії), в яких висвітлено наукові результати дисертації, довідка про виконання освітньо-наукової програми та висновок наукового керівника (керівників).

ПРОЦЕДУРА ПІДГОТОВКИ ДО ЗАХИСТУ ДИСЕРТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

- ✓ Захист можливий лише за акредитованою ОНП (умовна акредитація дає можливість захисту)
- ✓ Не пізніше ніж протягом 9 місяців до завершення нормативного строку починається процедура атестації (на 4 курсі у листопаді)
- ✓ Здобувач звертається до кафедри, що виконує відповідну освітньо-наукову програму та здійснює підготовку здобувача, з письмовою заявою про отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.
- ✓ До заяви додаються:
  - дисертація в друкованому вигляді та електронній формі, оформлена за вимогами, встановленими наказом МОН (наказ від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації»);
  - наукові публікації (або їх копії), в яких висвітлено наукові результати дисертації;
  - довідка про виконання освітньо-наукової програми;
  - висновок наукового керівника (керівників);
  - довідка з бібліотеки Університету про наукові публікації аспіранта, в яких висвітлені наукові результати дисертації;
  - акт перевірки на плагіат рукопису дисертації.
- ✓ не пізніше ніж через місяць з дня надходження заяви здобувача проводиться публічна презентація (засідання міжкафедрального семінару)
- ✓ висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації надається здобувачеві не пізніше ніж протягом двох тижнів з дня проведення презентації
- ✓ Отримавши позитивний висновок здобувач звертається з письмовою заявою про утворення разової спеціалізованої вченої ради не пізніше ніж протягом двох тижнів з дня отримання зазначеного висновку
- ✓ у разі отримання негативного висновку здобувач може повторно звернутися до голови міжкафедрального семінару не пізніше ніж протягом шести місяців до завершення нормативного строку навчання
- ✓ Утворення разової спеціалізованої вченої ради та присудження нею здобувачеві ступеня доктора філософії здійснюється відповідно до законодавства, що регулює присудження ступеня доктора філософії (постанова КМУ №44 від 12.01.2022 та Положення про організацію атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Національному університеті «Чернігівська політехніка».

Графік робіт для аспірантів , які переходять на 4 рік навчання

Терміни проходження процедури атестації	Підготовка до атестації
Жовтень – листопад 2023	Аспірант отримує довідку про виконання освітньо-наукової програми і висновок наукового керівника
Листопад 2023	Відбувається науковий семінар
Листопад-грудень 2023	Триває вдосконалення роботи
Січень- травень 2024	Починається процедура захисту дисертації
До 30 серпня 2024	Здобувач отримує диплом доктора філософії !!!

ОФІЦІЙНІ ОПОНЕНТИ ТА РЕЦЕНЗЕНТИ

БУЛО

Офіційні опоненти не можуть працювати в одному і тому ж закладі та включаються до складу разової ради за їх письмовою згодою.

16. Особа не може входити до складу разової ради у разі, коли вона:

4) має реальний чи потенційний конфлікт інтересів щодо здобувача (зокрема, є його близькою особою) та/або його наукового керівника

НОВІ ВИМОГИ

Офіційні опоненти не можуть працювати в одному і тому ж закладі, мати спільні публікації за останні п'ять років з головою, рецензентами та науковим керівником та включаються до складу разової ради за їх письмовою згодою.

16. Особа не може входити до складу разової ради у разі, коли вона:

4) має реальний чи потенційний конфлікт інтересів щодо здобувача (зокрема, є його близькою особою) та/або його наукового керівника та/або іншого члена разової ради

ОПЛАТА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧА

БУЛО

53. Видатки, пов'язані з проведенням атестації здобувача, в тому числі з оплатою роботи офіційних опонентів, здійснюються закладом, в якому утворена разова рада, за рахунок джерел, з яких здійснюється (здійснювалася) підготовка здобувача або за рахунок коштів закладу. Заклад повинен передбачити в своєму кошторисі видатки, пов'язані з проведенням атестації здобувача, в тому числі протягом шести місяців після відрахування його з аспірантури або завершення строку його прикріплення.

У разі звернення здобувача до закладу щодо отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації та/або проведення захисту дисертації через шість місяців після відрахування з аспірантури або завершення строку прикріплення (з урахуванням пункту 12 цього Порядку) чи повторного подання дисертації до захисту та проходження атестації видатки, пов'язані з проведенням атестації здобувача, здійснюються ним за рахунок власних коштів або коштів фізичних, юридичних осіб.

НОВІ ВИМОГИ

53. Видатки, пов'язані з проведенням атестації здобувача, у тому числі з оплатою роботи офіційних опонентів, здійснюються закладом, в якому утворена разова рада, за рахунок джерел, з яких здійснюється підготовка здобувача.

У разі повторного подання дисертації до захисту та проходження атестації видатки, пов'язані з проведенням атестації здобувача, здійснюються ним за рахунок власних коштів або коштів фізичних, юридичних осіб.

КИ ЗАЯВ

Завідувачу кафедри _____
Національного університету
«Чернігівська політехніка»

аспіранта _____ року
навчання кафедри _____

(Прізвище, ім'я, по батькові аспіранта)

Заява

у Вас провести публічну презентацію наукових результатів моєї
та надати висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне
результатів дисертації _____ за
стю _____.

овий керівник (керівники) _____.

до захисту подається вперше.

вок наукового керівника/керівників, довідка про виконання ОНП, акт
на плагіат дисертації, довідка з бібліотеки Університету про перевірку
у яких відображені основні наукові результати дисертації, додаються.

Підпис

ПІБ аспіранта

о:
о з наукової роботи

відділу аспірантури
антури

ений:
льний за атестацію PhD

Ректору
Національного університету
«Чернігівська політехніка»

Завідувача кафедри

Службова записка

Публічну презентацію наукових результатів дисертації здобувача ступеня
доктора філософії _____ за темою дисертації _____ для надання
висновку прошу призначити _____ об _____ на базі кафедри _____ в
ауд. _____
місце проведення, дата, час

за участю науково-педагогічних працівників кафедри _____ на

здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань _____
за спеціальністю _____

Науковий керівник _____.

Протягом навчання здобувач (ПІБ) виконав овітньо-наукову програму (довідка №
____ від ____);

за темою дисертації опубліковано _____ праць;
отримано висновок наукового керівника (керівників)/ кафедри

Праці аспіранта відповідають діючим вимогам.

Підстава: заява здобувача ступеня доктора філософії.

_____ (дата)

_____ (підпис)

Погоджено:

Проректор з наукової роботи _____

Ознайомлений:

Відповідальний за атестацію PhD _____

Активация Windows

Чтобы активировать Windows, перейдите в раздел

"Параметры".

Дякую за увагу!

